

287. Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi zakona o varstvu kulturne dediščine (ZVKD)

Razglašam zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji
20. januarja 1999.

Št. 001-22-7/99

Ljubljana, dne 28. januarja 1999.

Predsednik
Republike Slovenije
Milan Kučan l. r.

Z A K O N

O VARSTVU KULTURNE DEDIŠČINE (ZVKD)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

Ta zakon opredeljuje nepremično in premično kulturno dediščino ter ureja njeno varstvo s tem, da določa pristojnosti države in samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: lokalne skupnosti), naloge javne službe in drugih dejavnosti varstva, dolžnosti in pravice lastnikov kulturne dediščine, strokovni in inšpekcijski nadzor na tem področju ter sankcije za kršitev določb tega zakona.

2. člen

(pojem kulturne dediščine)

Kulturna dediščina (v nadaljnjem besedilu: dediščina) so območja in kompleksi, grajeni in drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupine predmetov oziroma ohranjena materializirana dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu.

Dediščina so predvsem arheološka najdišča in predmeti; naselbinska območja, zlasti stara mestna in vaška jedra, oblikovana narava in kulturna krajina, stavbe, njihovi deli ali skupine stavb umetnostne, zgodovinske ali tehnične pričevalnosti; stavbe in drugi predmeti, ki so v zvezi s pomembnimi osebamami in dogodki naše politične, gospodarske in kulturne zgodovine; arhivsko gradivo; knjižnično gradivo; predmeti ali skupine predmetov zgodovinskega, umetnostnozgodovinskega, arheološkega, umetnostnega, sociološkega, antropološkega, etnološkega ali naravoslovnega pomena, ki izpričujejo zgodovinska dogajanja na Slovenskem.

Dediščina so po tem zakonu nepremičnine ali njihovi posamezni deli, skupine nepremičnin in območja (v nadaljnjem besedilu: nepremična dediščina) ter premičnine in njihove zbirke (v nadaljnjem besedilu: premična dediščina).

3. člen

(opredelitev kulturne funkcije dediščine)

Kulturna funkcija dediščine pomeni neposredno vključevanje dediščine v prostor in aktivno življenje v njem, predvsem na področju vzgoje, posredovanja znanj in izkušenj preteklih obdobij, v krepitvi narodne samobitnosti in kulturne identitete.

4. člen

(opredelitev in temeljni cilji varstva dediščine)

Varstvo dediščine je ohranjanje materialnih in vsebinskih lastnosti predmetov, skupin predmetov oziroma objektov ali območij, ki so opredeljeni kot dediščina iz 2. člena tega zakona, skrb za njihovo celovitost in neokrnjenost ter poudarjanje in zagotavljanje pomena, ki ga imajo kot bistvena sestavina sodobnega življenja.

Temeljna vsebina in cilji varstva dediščine so:

- vzdrževanje in obnavljanje dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti;
- zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za uresničevanje kulturne funkcije dediščine, ne glede na njeno namembnost;
- zagotavljanje javne dostopnosti dediščine ter omogočanje njenega proučevanja in raziskovanja;
- preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina, oblike in s tem vrednost dediščine;
- skrb za uveljavljanje in razvoj sistema varstva dediščine.

Ohranjanje in varovanje dediščine je skrb vseh in vsakogar.

Dediščino je treba ohranjati in varovati v vseh okoliščinah.

5. člen

(opredelitev in vrste spomenikov)

Kadar ima dediščina iz 2. člena tega zakona elemente, s katerimi je dokazana kontinuiteta ali posamezna stopnja kulturnega in civilizacijskega razvoja, ali ki predstavljajo kakovostni dosežek ustvarjalnosti, lahko ta dediščina dobi status kulturnega spomenika (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

Dediščina iz prejšnjega odstavka, ki predstavlja vrhunski dosežek ustvarjalnosti oziroma ključno ali redko ohranjeno dokazilo določenega obdobja zgodovinske preteklosti, lahko zaradi svojega posebnega ali izjemnega pomena dobi status spomenika državnega pomena.

Dediščina iz prvega odstavka tega člena, katere značilnosti so po strokovnih merilih posebnega pomena za ožje oziroma širše lokalno območje, lahko dobi status spomenika lokalnega pomena.

6. člen

(varstvene skupine spomenikov)

Spomeniki so posamezni premični in nepremični predmeti, njihove zbirke, stavbe, naselja ali njihovi deli ter območja. Po svojih lastnostih so predvsem: arheološki spomeniki, zgodovinski spomeniki, umetnostnozgodovinski oziroma umetnostni in arhitekturni spomeniki, naselbinski spomeniki, etnološki spomeniki, tehniški spomeniki, spomeniki oblikovane narave in kulturna krajina.

Arheološki spomeniki so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo pomembne sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih in njegove povezanosti z naravnim okoljem, ter posebno pomembni predmeti iz teh plasti oziroma obdobji.

Zgodovinski spomeniki so območja, stavbe, predmeti ali zbirke predmetov, ki značilno ponazarjajo in izpričujejo politično zgodovino, zgodovino vojn in vojaštva, socialno zgodovino, razvoj prometa, prometnih in trgovskih poti ter povezav, razvoj sodstva, prosvete in kulture, verstev, znanosti in tehnike ter gospodarsko zgodovino na naših tleh.

Umetnostnozgodovinski oziroma umetnostni in arhitekturni spomeniki so posamezne stavbe in skupine stavb, prostorski in javni spomeniki, umetnostno pomembne sestavine stavbarstva, arhitekturni in umetniško pomembni detajli, slikarski, kiparski, grafični in drugi umetniški in oblikovani predmeti ter izdelki umetne obrti, ki se štejejo za posebne dosežke umetnosti, oblikovanja in arhitekture na naših tleh.

Naselbinski spomeniki so mestna ali vaška naselja ter deli naselij, ki so najznačilnejši in posebej pomembni dosežki v oblikovanju in urejanju prostora.

Etnološki spomeniki so območja, stavbe, skupine stavb, predmeti vsakdanje rabe in oblikovani izdelki, ki izpričujejo način življenja in dela Slovencev, pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti ter drugih ljudstev na območju Slovenije.

Tehniški spomeniki so območja, stavbe in skupine stavb, orodja, naprave in stroji ter drugi predmeti, ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

Spomeniki oblikovane narave so območja ali objekti vrtnega in parkovnega oblikovanja, navadno povezani z drugimi kulturnimi spomeniki, z estetsko in kulturno namembnostjo.

Kulturna krajina je spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru.

Knjižnično gradivo, ki po strokovnih merilih in mednarodnih priporočilih predstavlja knjižno dediščino, in arhivsko gradivo sta spomenik v skladu s posebnim zakonom.

7. člen

(enotni sistem varstva dediščine)

Sistem varstva dediščine je enoten in obsega pravno in strokovno varstvo ter javno financiranje varstva dediščine pod pogoji, ki jih določa zakon.

II. PRISTOJNOST DRŽAVE IN LOKALNIH SKUPNOSTI

8. člen

(pristojnosti države)

Na področju varstva dediščine država:

- vzpostavlja, organizira in financira javno službo varstva dediščine ter zagotavlja strokovni nadzor nad izvajanjem javne službe;
- zagotavlja financiranje drugih oblik varstva dediščine v skladu z zakonom;
- ustanavlja javne zavode za varstvo dediščine;
- izdaja dovoljenja za izvajanje dejavnosti varstva dediščine fizičnim in pravnim osebam zasebnega prava;
- dodeljuje koncesije za izvajanje javne službe varstva dediščine fizičnim in pravnim osebam zasebnega prava;
- podeljuje strokovne nazive;
- zagotavlja razvoj informacijskega sistema dediščine in vodenje baz podatkov;
- izvaja inšpekcijski nadzor;
- razglašča spomenike državnega pomena;
- izdaja odločbe v upravnih postopkih v zvezi z razglasitvenimi akti, s posegi, prometom, izvozom in uvozom dediščine ter raziskovanjem na področju varstva dediščine;
- zagotavlja obnovo in prezentacijo spomenikov državnega pomena.

Država lahko v skladu z zakonom prispeva javna sredstva tudi za nujne odkupe nacionalno pomembnih predmetov premične dediščine za izpopolnitev nacionalnih zbirk.

9. člen

(pristojnosti lokalnih skupnosti)

Na področju varstva dediščine lokalne skupnosti zagotavljajo:

- razglašanje spomenikov lokalnega pomena;
- izdajanje odločb v zvezi z razglasitvenimi akti, ki so jih sprejele;
- sredstva za ohranjanje in vzdrževanje spomenikov lokalnega pomena in druge dediščine.

Lokalne skupnosti lahko ustanovljajo javne zavode za upravljanje z dediščino in spomeniki lokalnega pomena.

III. VARSTVO DEDIŠČINE

10. člen

(pravni status dediščine)

Dediščina je po tem zakonu varovana na podlagi vpisa v register dediščine iz 11. člena ali pridobitve statusa spomenika v skladu z 12., 14. in 17. členom tega zakona.

11. člen

(register dediščine)

Register dediščine je zbirka listin in podatkov, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za področje kulturne dediščine (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo). Podatki iz registra so javni, razen osebnih podatkov o lastnikih.

Namen registra je uresničevanje javnih koristi na področju varstva dediščine.

Register dediščine obsega naslednje podatke: identifikacijo, opis in lokacijo ter varstveni režim enote dediščine in njeno povezavo z drugimi enotami, za spomenik pa še osebne podatke o lastniku.

Pobudo za vpis v register dediščine da lahko vsaka fizična ali pravna oseba. Na podlagi mnenja javnega zavoda iz 20. člena tega zakona ministrstvo sporoči odgovor pobudniku za vpis v register dediščine.

Predlog za vpis v register dediščine da pristojni javni zavod iz 20. člena tega zakona.

Postopek vpisa v register in vodenje registra podrobneje določi minister, pristojen za področje kulturne dediščine (v nadaljnjem besedilu: minister) s pravilnikom.

Minister izda odločbo o vpisu v register, ki vključuje podatke iz tretjega odstavka tega člena.

Pri uporabi podatkov iz registra dediščine mora vsak uporabnik navesti register kot vir podatkov.

12. člen

(razglasitev spomenika)

Spomenik dobi svoj pravni status z aktom o razglasitvi.

Pobudo za razglasitev lahko da organ, pristojen za varstvo dediščine, ter vsaka fizična ali pravna oseba.

Strokovne podlage za razglasitev pripravi pristojni javni zavod iz 20. člena tega zakona.

Akt o razglasitvi obsega identifikacijo spomenika, lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, varstveni režim spomenika in njegovega vplivnega območja, pri katerem se upoštevajo zlasti zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomen spomenika.

Akt o razglasitvi spomenika državnega pomena sprejme Vlada Republike Slovenije in se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Akt o razglasitvi spomenika lokalnega pomena sprejme pristojni organ lokalne skupnosti in se objavi v uradnem glasilu te skupnosti.

13. člen

(odločba o varstvu spomenika)

Minister izda na podlagi akta o razglasitvi spomenika iz prejšnjega člena lastniku odločbo o varstvu za spomenik državnega pomena, pristojni organ lokalne skupnosti pa za spomenik lokalnega pomena.

Odločba iz prejšnjega odstavka določa pogoje za raziskovanje, način vzdrževanja, pogoje za posege, pravni promet, fizično zavarovanje, način upravljanja in rabe spomenika, dostopnost spomenika za javnost, zlasti časovne okvire, posamezne druge omejitve in prepovedi ter ukrepe za njegovo varstvo.

V odločbi iz prvega odstavka tega člena se lahko določi:

– dopustitev snemanja, proučevanja in raziskovanja spomenika, če je to nujno iz znanstvenih ali kulturnih namenov, javni službi ter strokovnim organizacijam ali osebam, ki jih ta pooblasti, vendar največ za en mesec v letu do šestih mesecev v petih letih;

– dolžnost začasne izročitve predmeta premične dediščine v enakem trajanju;

– prepoved premeščanja oziroma prenašanja spomenika.

Varstveni režim, opredeljen v odločbi iz prvega odstavka tega člena, lahko omejuje lastninsko pravico na spomeniku le v obsegu, ki je nujen za izvajanje varstva.

14. člen

(akt o začasni razglasitvi za spomenik)

Kadar je dediščina, za katero se domneva, da ima lastnosti spomenika, ogrožena, sprejme minister oziroma pristojni organ lokalne skupnosti akt o začasni razglasitvi za spomenik.

Za začasno razglasitev se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o razglasitvi za spomenik.

Akt o začasni razglasitvi velja najdlje 12 mesecev in se izjemoma lahko podaljša še za obdobje do enega leta.

15. člen

(izdajanje aktov v soglasju z ministrom, pristojnim za varstvo narave)

Če se vsebina aktov iz 11., 12. in 14. člena tega zakona nanaša na spomenike oblikovane narave ali na kulturno krajino iz 6. člena tega zakona, se režim za njihovo varstvo, razen za akte, ki jih sprejema Vlada Republike Slovenije, določa v soglasju z ministrom, pristojnim za varstvo narave.

16. člen

(zaznamba v zemljiški knjigi)

Na podlagi akta o razglasitvi iz 12. člena tega zakona ministrstvo oziroma pristojni organ lokalne skupnosti v 30 dneh od njegove uveljavitve predlagata zaznambo nepremičnega spomenika v zemljiški knjigi.

17. člen

(pridobitev statusa spomenika po zakonu)

Zbirke predmetov ali posamezni predmeti premične dediščine, s katerimi upravljajo javni zavodi iz 20. člena tega zakona, so spomeniki po zakonu.

18. člen

(oznake nepremičnih spomenikov)

Nepremični spomeniki so vidno označeni.

O vsebini, obliki in rabi oznak izda minister pravilnik.

IV. JAVNA SLUŽBA

19. člen

(naloge javne službe)

V okviru opravljanja javne službe na področju varstva dediščine sodijo naslednje naloge:

- evidentiranje dediščine in posredovanje podatkov v register dediščine;
- priprava strokovnih podlag za razglasitvene akte in soglasij za upravne postopke;
- vključevanje v sistem varstva dediščine v primeru oboroženega spopada in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- izvajanje raziskovalnih projektov z metodami, ki pomenijo poseg v dediščino;
- spremljanje vzdrževanja, posegov, rabe in prometa dediščine;
- spremljanje upravljanja dediščine v lasti države oziroma lokalnih skupnosti;
- priprava smernic s področja dediščine v postopkih sprejemanja prostorskih in planskih aktov;
- usmerjanje in spremljanje dela izvajalcev dejavnosti varstva dediščine na podlagi dovoljenja iz 27. oziroma koncesije iz 29. člena tega zakona;
- priprava restavratorskih in konservatorskih programov;
- izdajanje navodil lastnikom spomenikov oziroma dediščine.

20. člen

(javni zavodi za varstvo dediščine)

Za izvajanje javne službe na področju varstva nepremične dediščine in premične dediščine, ki je njen sestavni del, ustanovi država javni zavod za varstvo dediščine, ki s svojimi organizacijskimi enotami pokriva celotno območje Republike Slovenije.

Za izvajanje javne službe na področju varstva premične dediščine država ustanavlja državne muzeje, skupaj z lokalnimi skupnostmi pa določi mrežo pokrajinskih in mestnih muzejev, ki pokrivajo vse vrste premične dediščine in celotno območje Slovenije.

O kompetenčnih sporih med izvajalci javne službe odloča minister.

21. člen

(zavod za varstvo dediščine in njegove pristojnosti)

Zavod za varstvo dediščine iz prvega odstavka 20. člena opravlja, poleg nalog iz 19. člena tega zakona, še naslednje:

- proučuje, raziskuje, inventarizira in dokumentira nepremično dediščino oziroma spomenike;
- zagotavlja valorizacijo nepremične dediščine;
- pripravlja elaborate za varovanje, obnavljanje in revitalizacijo dediščine;
- oblikuje metode in standarde za naloge iz 19. člena tega zakona ter usmerja, usklajuje in spremlja njihovo izvajanje;
- usmerja izobraževanje in usposabljanje kadrov na področju varstva dediščine;
- sodeluje v upravnih postopkih, ki se nanašajo na varovanje in rabo dediščine, in pripravlja strokovne podlage za upravne postopke, ki jih vodi ministrstvo;

– sodeluje z lastniki nepremičnih spomenikov in z drugimi, ki imajo interese v zvezi s posameznim spomenikom, ter jim posreduje pojasnila, nasvete in navodila;

– popularizira dediščino ter njeno varstvo;

– načrtuje in vodi posamezna najzahtevnejša konservatorska dela.

Na področju restavratorske dejavnosti opravlja zavod iz prvega odstavka naslednje naloge:

– usklajuje restavratorsko dejavnost in skrbi za razvoj restavratorske stroke ter ga usmerja;

– organizira pripravo restavratorskih projektov, usmerja in spremlja restavratorske posege ter zagotavlja dokumentacijo restavratorske dejavnosti;

– sodeluje pri presoji in skrbi za materialno stanje dediščine in spomenikov;

– izvaja zahtevnejše restavratorske posege na spomenikih;

– sodeluje pri izpopolnjevanju in usposabljanju kadrov na področju restavratorstva;

– sodeluje z drugimi javnimi zavodi na področju varstva dediščine, posebej s tistimi, ki opravljajo tudi restavratorske naloge.

22. člen

(muzeji)

Muzeji, poleg dejavnosti iz 19. člena tega zakona in v okviru te dejavnosti:

– zbirajo, urejajo in hranijo premično dediščino;

– dokumentirajo premične spomenike, jih proučujejo, raziskujejo in pripravljajo študije in elaborate za njihovo varstvo ter opravljajo druge strokovne naloge varstva premične dediščine na območju oziroma področju, za katerega so ustanovljeni;

– pripravljajo razstave, publikacije in druge oblike predstavljanja dediščine v državi in tujini;

– posredujejo ali pripravljajo razstave in druge oblike predstavljanja dediščine drugih narodov;

– sodelujejo z zainteresiranimi organizacijami in skupnostmi, ki v okviru svoje dejavnosti ali v zvezi z njo pripravljajo zbirke, razstave in druge oblike predstavljanja dediščine, in jim strokovno pomagajo;

– strokovno sodelujejo s fizičnimi in pravnimi osebami zasebnega prava, ki imajo zbirke premične dediščine (zasebne muzejske zbirke), pri urejanju in predstavljanju zbirk;

– razvijajo določene tehnične dejavnosti ter opravljajo varstvena dela na posameznih premičnih spomenikih.

23. člen

(vrste muzejev)

Muzeji so državni, pokrajinski, mestni, občinski in zasebni.

Za varstvo določene vrste dediščine se lahko ustanovi poseben muzej.

Galerija, ki hrani premično likovno dediščino, ima status muzeja.

24. člen

(državni in posebni muzeji)

Državni muzej opravlja naloge varstva premične dediščine, ki je državnega pomena; v tem okviru proučuje tudi premično dediščino, ki je zunaj Republike Slovenije, vendar pa je pomembna za Republiko Slovenijo.

Posebni muzej opravlja naloge varstva na področju dela dediščine, za katerega je ustanovljen.

25. člen

(pogoji za izvajanje javne službe)

Izvajalec javne službe mora imeti strokovno usposobljene delavce za vsa področja dejavnosti, ki jih opravlja kot javno službo, ter prostorske, tehnične pogoje in opremo za opravljanje strokovne dejavnosti na teh področjih.

Minister s pravilnikom določi zahteve in podrobnejše pogoje iz prvega odstavka.

26. člen

(zastopanje interesov varstva)

Zavod iz 21. člena tega zakona ima pravico in dolžnost zastopati interese varstva dediščine v vseh upravnih in sodnih postopkih, katerih predmet je dediščina oziroma spomenik.

V. IZVAJANJE DEJAVNOSTI VARSTVA DEDIŠČINE NA PODLAGI DOVOLJENJ IN KONCESIJ

27. člen

(naloge, ki se izvajajo na podlagi dovoljenj)

Fizične in pravne osebe zasebnega prava smejo samo z dovoljenjem ministra izvajati naslednje naloge na področju varstva dediščine:

- zbiranje podatkov o dediščini in spomenikih;
- hramba in varovanje premične dediščine;
- posegi v dediščino;
- razstavljanje in predstavljanje dediščine v javnosti.

Javni zavodi za varstvo dediščine iz drugega odstavka 9. člena smejo samo z dovoljenjem ministra izvajati naloge iz prejšnjega odstavka in oblikovati pobude ter programe za oživljanje spomenikov na območju lokalne skupnosti in za njihovo vključevanje v gospodarske in druge dejavnosti.

28. člen

(pogoji in postopek za izdajo dovoljenja)

Dovoljenje za izvajanje nalog iz prejšnjega člena lahko dobijo fizične in pravne osebe zasebnega prava ter javni zavodi iz drugega odstavka 9. člena tega zakona, ki izpolnjujejo strokovne, kadrovske in tehnične pogoje za določeno vrsto nalog iz prejšnjega člena.

O izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka odloči minister po predhodnem mnenju zavoda iz 20. člena tega zakona.

Minister s pravilnikom določi pogoje za opravljanje posameznih vrst nalog iz prejšnjega člena.

29. člen

(pogoji in postopek za izdajo in odvzem koncesije)

Koncesija za izvajanje nalog javne službe se lahko podeli le za izvajanje nalog iz četrte in devete alineje 19. člena. Podeli jo minister tistim fizičnim in pravnim osebam zasebnega prava, ki imajo dovoljenje ministra iz prejšnjega člena, na podlagi javnega razpisa.

Koncedent in koncesionar uredita medsebojna razmerja v zvezi z opravljanjem javne službe s pogodbo, ki se sklene v pisni obliki.

Minister, ki je koncesijo podelil, jo odvzame z odločbo, če:

1. se ugotovi, da koncesionar ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega člena;
2. koncesionar ne opravlja varstva dediščine v skladu s predpisi, odločbo o koncesiji in pogodbo o koncesiji, pa v določenem roku ni odpravil pomanjkljivosti;
3. se koncesionar odpove koncesiji.

VI. POSEBNE DOLOČBE ZA VARSTVO PREMIČNE DEDIŠČINE

30. člen

(pogoji za hrambo zbirk)

Kadar je zbirka spomenik, jo sme hraniti fizična ali pravna oseba le, če izpolnjuje prostorske in tehnične pogoje za njeno hrambo.

Pogoje iz prejšnjega odstavka določi minister s pravilnikom.

31. člen

(izvoz premične dediščine in spomenikov)

Trajni izvoz spomenikov je prepovedan. Izjemoma lahko minister dovoli tak izvoz spomenika v primeru izmenjave muzejskega gradiva.

Minister izdaja dovoljenja za začasni izvoz spomenikov in za izvoz predmetov dediščine.

Ministrstvo vodi evidenco o izdanih dovoljenjih iz prejšnjih dveh odstavkov in o izvozu na njihovi podlagi.

Postopek izdaje dovoljenja za izvoz in vodenje evidence določi minister s pravilnikom.

32. člen

(uvoz)

Predmete dediščine je dovoljeno uvažati. Če država izvora predpisuje izvozno dovoljenje, je pri uvozu obvezna predložitev takega dovoljenja.

33. člen

(osrednji organ za koordinacijo vračanja dediščine)

V skladu z mednarodnimi pogodbami, katerih podpisnica je Republika Slovenija, Ministrstvo za kulturo koordinira vračanje predmetov dediščine, ki so bili nezakonito iznešeni z ozemlja Republike Slovenije oziroma prinešeni na njeno ozemlje.

34. člen

(rok za vlaganje zahtevkov za vračanje dediščine)

Če obstaja utemeljen sum, da se na ozemlju Republike Slovenije nahaja predmet dediščine, ki je bil nezakonito odnešen z ozemlja druge države, s katero ima Republika Slovenija sklenjen sporazum o vračanju predmetov dediščine, upravičenci lahko vlagajo zahtevke za vračanje dediščine v roku enega leta od dneva, ko so bili seznanjeni s tem, da se predmet nahaja na ozemlju Republike Slovenije.

Zahtevek za vračanje iz prejšnjega odstavka se sme vložiti pred potekom tridesetih let od dneva, ko je bil predmet dediščine nezakonito iznešen z ozemlja druge države oziroma pred potekom petinšedesetih let, če gre za predmet iz javne ali cerkvene zbirke oziroma za predmet, ki je pod posebnim varstvom države, iz katere izvira.

35. člen

(plačilo odškodnine dobrovernemu posestniku nezakonito odnešenega predmeta)

Dobroverni posestnik, ki je predmet dediščine pridobil po tem, ko je bil tak predmet nezakonito odnešen z ozemlja Republike Slovenije, je upravičen do pravične odškodnine na podlagi odločbe pristojnega sodišča in po tem, ko je predmet vrnil na ozemlje Republike Slovenije. Država nosi stroške odškodnine dotle, dokler niso končani postopki za povračilo odškodnine s strani tistega, ki je predmet nezakonito odnesel z ozemlja Republike Slovenije.

36. člen

(trgovanje z dediščino)

Podjetnik posameznik ali pravna oseba, ki trguje z dediščino, mora voditi evidenco prodaje in drugih poslov z dediščino. V evidenco se vpisujejo podatki o izvoru predmetov dediščine, opis in prodajna cena predmeta ter podatki o kupcu. Prodajalec mora seznaniti kupca z možnostjo omejitve izvoza.

Minister s pravilnikom določi način vodenja in nadzor nad evidenco iz prejšnjega odstavka.

37. člen

(seznam zvrsti predmetov dediščine)

Zaradi nadzora nad izvozom, iznosom, uvozom in trgovanjem s premično dediščino minister določi seznam zvrsti predmetov dediščine.

Seznam se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

38. člen

(odtujevanje muzejskega gradiva)

Muzejsko gradivo, ki je v lasti države oziroma lokalnih skupnosti in ga hrani muzej, je prepovedano odtujiti, razen če gre za izmenjavo, ki pomeni bistveno dopolnitev spomeniške zbirke, o čemer odloča na predlog muzeja minister oziroma pristojni organ lokalne skupnosti.

39. člen

(preverjanje izvora muzejskega gradiva)

Muzeji morajo pri pridobivanju muzejskega gradiva preveriti njegov izvor.

VII. POSEBNE DOLOČBE ZA VARSTVO NEPREMIČNE DEDIŠČINE

40. člen

(presoja vplivov na nepremično dediščino)

Pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora mora pripravljalec kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljnjem besedilu: strokovne zasnove)

41. člen

(strokovne zasnove)

Strokovne zasnove iz prejšnjega člena vključujejo zlasti naslednje sestavine:

- pregled območij, objektov, naselij ali njihovih delov ter stvari, ki se po tem zakonu štejejo za nepremično dediščino;
 - prikaz in oceno stanja nepremične dediščine ter pogojev in možnosti njenega razvoja;
 - prikaz tistih delov nepremične dediščine, ki so zavarovani kot spomeniki ali naj se kot taki varujejo, in njihovih vplivnih območij;
 - valorizacijo nepremične dediščine z navedbo elementov, vsebine in značilnosti, ki se naj zlasti varujejo;
 - predloge rešitev, ukrepov, varstvenih režimov in razvojnih usmeritev za varstvo nepremične dediščine, z oceno učinkov in potrebnih sredstev;
 - oceno ogroženosti nepremične dediščine v primeru naravnih nesreč in drugih izrednih razmer.
- S strokovnimi zasnovami se opredelijo tudi posebne značilnosti varovanja, ohranjanja in vzdrževanja nepremične dediščine posameznih regij.

Podrobnejšo vsebino strokovnih zasnov predpiše minister s pravilnikom.

42. člen

(sprejemanje strokovnih zasnov)

Strokovne zasnove pripravlja zavod iz 21. člena tega zakona, in sicer v rokih, na način in pod pogoji, kot jih predpiše minister.

43. člen

(obveznost upoštevanja strokovnih zasnov in kulturnovarstveno mnenje)

Strokovne zasnove so obvezna sestavina strokovnih podlag za državni prostorski plan in osnutkov lokacijskih načrtov infrastrukturnih objektov državnega pomena, ter obvezna podlaga oziroma izhodišče pri izdelavi strokovnih podlag za občinske prostorske plane in drugo urbanistično dokumentacijo lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: občinski prostorski plani).

V postopku priprave in sprejemanja občinskega prostorskega plana ali njegovih sprememb oziroma dopolnitev mora pripravljalec k rešitvam, ki so v zvezi z varstvom, ohranjanjem oziroma vzdrževanjem nepremične dediščine, pridobiti mnenje zavoda iz 21. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: kulturnovarstveno mnenje). Brez tega mnenja ni mogoče potrditi oziroma sprejeti občinskega prostorskega plana.

Kulturnovarstveno mnenje je treba pridobiti tudi v postopkih sprejemanja prostorskih izvedbenih aktov.

44. člen

(kulturnovarstveni akti)

Zaradi zagotavljanja enotnega sistema varstva nepremične dediščine se v skladu z določbami tega zakona za gradnjo novih in rekonstrukcijo obstoječih objektov, za gradnjo oziroma montažo tehnoloških oziroma tehnološko-proizvodnih naprav (v nadaljnjem besedilu: naprave) in za izvajanje tistih del, ki se ne štejejo za objekt oziroma napravo, a lahko trajno, začasno ali občasno vplivajo na režim varstva, ohranjanja in vzdrževanja nepremične dediščine (v nadaljnjem besedilu: drugi posegi v prostor), izdajajo ustrezni upravni akti (v nadaljnjem besedilu: kulturnovarstveni akti).

Kulturnovarstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovnimi zasnovami iz 41. člena tega zakona.

Kulturnovarstveni akti so:

1. kulturnovarstveni pogoji in
2. kulturnovarstvena soglasja.

45. člen

(kulturnovarstveni pogoji)

S kulturnovarstvenimi pogoji se določajo zahteve, ki jih mora izpolnjevati projektna dokumentacija, ki je s predpisi o graditvi objektov predpisana za gradnjo novih in rekonstrukcijo obstoječih objektov, oziroma dokumentacija, ki je potrebna za izvedbo drugih posegov v prostor.

Med druge posege v prostor se po tem zakonu štejejo zlasti takšne spremembe namembnosti obstoječih objektov ter spremembe tehnologije naprav, ki vplivajo oziroma je utemeljeno pričakovati, da bodo vplivale na varstvo, ohranjanje oziroma vzdrževanje nepremične dediščine, njen videz in vplivno območje, kakor tudi raziskave, ki predstavljajo poseg v nepremično dediščino ali spomenik.

Če se namerava objekte rekonstruirati oziroma naprave, za katere so bili izdani kulturnovarstveni pogoji, predelati oziroma spremeniti tehnologijo ali opraviti druge spremembe, ki lahko vplivajo na režim varstva, ohranjanja oziroma vzdrževanja nepremične dediščine, je treba vložiti zahtevo za spremembo kulturnovarstvenih pogojev oziroma za izdajo novih pogojev.

46. člen

(kulturnovarstveno soglasje)

Pravna ali fizična oseba, kateri so bili izdani kulturnovarstveni pogoji, je dolžna pridobiti pred izdajo dovoljenja za gradnjo ali za priglasitev del kulturnovarstveno soglasje, če so bili ti pogoji izdani za gradnjo novega oziroma rekonstrukcijo obstoječega objekta ali naprave, oziroma pred pričetkom del, če so bili ti pogoji izdani za druge posege v prostor.

S kulturnovarstvenim soglasjem se potrdi, da je projekt za pridobitev dovoljenja iz prejšnjega odstavka oziroma dokumentacija za izvajanje del iz drugega odstavka prejšnjega člena, izdelana v skladu z izdanimi kulturnovarstvenimi pogoji. Kulturnovarstveno soglasje se izda v obliki klavzule na kulturnovarstvenih pogojih.

Če projekt oziroma dokumentacija iz prejšnjega odstavka ni izdelana v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji, pristojni organ sprejme ustrezno odločitev, s katero se zavrne izdaja kulturnovarstvenega soglasja.

Kulturnovarstveno soglasje oziroma odločitev iz prejšnjega odstavka je pristojni organ dolžan izdati v roku 30 dni od pravilno vložene zahteve.

Zoper izdano kulturnovarstveno soglasje oziroma odločitev je dovoljena pritožba na ministrstvo.

47. člen

(pristojnost za izdajo aktov iz 44. do 46. člena)

Kulturnovarstvene pogoje in soglasja izdaja zavod iz 21. člena tega zakona.

VIII. PRAVICE IN DOLŽNOSTI FIZIČNIH IN PRAVNIH OSEB NA PODROČJU VARSTVA DEDIŠČINE

48. člen

(splošna prepoved škodljivega ravnanja z dediščino in spomenikom)

Nihče ne sme ravnati z dediščino ali spomenikom tako, da ogrozi njun kulturni pomen.

Prepovedana je raba spomenika na določen način ali za posamezne namene, če bi taka raba ogrožala obstoj ali vplivala na neokrnjenost spomenika. Iz enakega razloga je prepovedano tudi premeščanje ali prenašanje spomenika.

49. člen

(prepoved izkoriščanja podobe in imena spomenika brez soglasja lastnika)

Nihče ne sme izkoriščati podobe in imena spomenika brez soglasja lastnika.

50. člen

(dolžnost ohranjanja in vzdrževanja spomenika)

Spomenik mora lastnik varovati, ga ohranjati na lastne stroške, omogočati njegovo raziskovanje in dostopnost v skladu z namembnostjo in režimom varstva, opredeljenim v 13. členu tega zakona, ter ga uporabljati tako, da dosledno upošteva njegovo kulturno funkcijo.

51. člen

(pravica do brezplačnih navodil)

Lastnik dediščine ima pravico do brezplačnih pojasnil, nasvetov in navodil ustreznega javnega zavoda iz 20. člena tega zakona v zvezi z njenimi lastnostmi, pomenom, ohranjanjem in vzdrževanjem.

52. člen

(pravica do odškodnine)

Lastnik spomenika je upravičen do odškodnine, če se mu zaradi varstvenega režima poslabšajo pogoji za gospodarsko izkoriščanje spomenika in tega ni mogoče nadomestiti z drugo dejavnostjo v okviru varstvenega režima.

Odškodnina se lahko določi v enkratnem znesku ali v letnih zneskih.

Če se država oziroma lokalna skupnost, ki je spomenik razglasila, in lastnik ne moreta sporazumeti o višini odškodnine iz prejšnjega odstavka, jo določi pristojno sodišče v nepravdnem postopku.

53. člen

(vlaganje javnih sredstev)

Če zahtevajo vzdrževanje ali posegi v spomenik zaradi njegovega varstva ali prenove izredne stroške, ki presegajo gospodarsko korist in običajne stroške vzdrževanja, lahko država ali lokalne skupnosti prispevajo javna sredstva v ta namen.

O vlaganju se sklene pogodba, v kateri se določijo tudi pogoji, pod katerimi je tak spomenik javno dostopen, in morebitne posebne varstvene zahteve.

54. člen

(razlogi za razlastitev nepremičnega spomenika)

Sodišče lahko na predlog države ali lokalne skupnosti razlasti nepremični spomenik, če gre za javno korist, katere ni mogoče doseči na drugačen način, da se tako omogoči ohranitev spomenika, ki je ogrožen, oziroma da se na tak način spomenik vključi v obnovo in novo namembnost zaokrožene urbane in pokrajinske celote.

55. člen

(odločanje o javni koristi in o razlastitvi)

Odločbo o ugotovitvi javne koristi sprejme pristojni organ lokalne skupnosti oziroma Vlada Republike Slovenije.

Odločba o ugotovitvi javne koristi se vroči imetnikom zemljiškoknjžnih pravic na spomeniku.

56. člen

(nadomestilo ali odškodnina za razlastitev)

Za razlašeno nepremičnino, ki ima status spomenika, mora razlastitveni upravičenec zagotoviti lastniku drugo enakovredno nepremičnino ali plačati odškodnino. Odškodnina obsega njeno vrednost in stroške, povezane z razlastitvijo.

57. člen

(postopek razlastitve)

Razlastitev nepremičnega spomenika se izvede po zakonu, ki ureja razlastitev.

58. člen

(najdba dediščine)

Predmet z domnevo dediščine, ki ga kdor koli najde na površju zemlje, pod njim ali v vodi, je lastnina države.

Kdor odkrije dediščino, mora poskrbeti, da ostane ta nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot jo je odkril, o najdbi pa takoj obvestiti javni zavod iz 20. člena.

Javni zavod iz prejšnjega odstavka mora v 15 dneh po obvestilu določiti rok prepovedi kakršnih koli posegov na najdišču dediščine, ki ne more biti daljši od šestih mesecev.

59. člen

(arheološko najdišče kot stavbno zemljišče)

Kadar sega stavbno zemljišče na arheološko najdišče, so dovoljena kakršna koli dela na tem zemljišču šele po zavarovalni arheološki raziskavi tega zemljišča, ki jo zagotovi investitor v okviru infrastrukturnega opremljanja zemljišča.

Izjemoma se lahko posamezna nujna dela na tem zemljišču opravljajo le z dovoljenjem zavoda iz 21. člena tega zakona.

60. člen

(arheološke raziskave)

Zavarovalna arheološka raziskava zemljišča, ki jo lahko opravlja le za to pooblaščen zavod iz 20. člena tega zakona, obsega zlasti zavarovalno izkopavanje z izdelavo ustrezne dokumentacije, ki omogoča znanstveno obdelavo najdišča in ustrezno zaščito arheoloških najdb. Na podlagi take raziskave zemljišča se dokončno določi njegova namembnost.

Za arheološko izkopavanje oziroma raziskovanje in za uporabo iskalnikov kovin ter opreme, ki utegne poškodovati arheološko najdišče, je potrebno dovoljenje ministra. Z dovoljenjem se določijo zlasti izvajalci, meje območja, pogoji in način raziskovanja, prepovedi in omejitve lastniku najdišča in drugim osebam za čas trajanja raziskovanja.

Minister s pravilnikom določi postopek izdaje dovoljenja iz prejšnjega odstavka.

61. člen

(dovoljenje za raziskovanje)

Fizična ali pravna oseba mora imeti za vsako raziskavo, ki je poseg v dediščino ali spomenik, dovoljenje zavoda iz 20. člena tega zakona.

Pritožba je dovoljena na ministrstvo.

62. člen

(nedopustnost odtujitve spomenika državnega pomena)

Spomenika državnega pomena, ki je v lasti države, ni dopustno odtujiti.

63. člen

(predkupna pravica)

Država in lokalna skupnost, na območju katere je spomenik, imata predkupno pravico na spomeniku.

Lastnik spomenika mora o nameravani prodaji in o pogojih prodaje pisno obvestiti predkupnega upravičenca iz prejšnjega odstavka.

V primeru prodaje spomenika državnega pomena država v 60 dneh sporoči lastniku, ali sprejema prodajno ponudbo. Če te ne sprejme, se do te ponudbe v nadaljnjih 30 dneh opredeli lokalna skupnost iz prvega odstavka tega člena.

V primeru prodaje spomenika lokalnega pomena lokalna skupnost v 30 dneh sporoči lastniku, ali sprejema prodajno ponudbo.

64. člen

(ničnost prodajne pogodbe v nasprotju z določbami o predkupni pravici)

Pogodba, sklenjena v nasprotju s prejšnjim členom, je nična.

IX. INŠPEKCIJSKI NADZOR

65. člen

(inšpektorat)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona, splošnih in posebnih aktov, izdanih na njegovi podlagi, ter drugih predpisov in aktov, ki se nanašajo na varstvo dediščine, opravlja inšpektorat za področje kulturne dediščine (v nadaljnjem besedilu: inšpektorat) s svojimi inšpektorji, če gre za akte, ki se nanašajo na spomenike oblikovane narave ali na kulturno krajino iz 6. člena tega zakona, pa tudi inšpektorat za področje varstva narave.

66. člen

(pogoji za inšpektorje)

Za inšpektorja je lahko imenovana oseba, ki ima, poleg splošnih pogojev, ustrezno visokošolsko izobrazbo in najmanj 10 let delovnih izkušenj na področju varstva dediščine.

67. člen

(pooblastila inšpektorjev)

Inšpektor ima, poleg pooblastil iz predpisov, ki urejajo inšpekcijsko nadzorstvo, še naslednja pooblastila:

- pregledovati objekte in predmete dediščine, knjige in listine v zvezi s prometom, posegi v dediščino in v varovano okolje spomenikov;
- nadzirati delovanje javnih zavodov za varstvo dediščine iz 20. člena ter drugih izvajalcev dejavnosti varstva dediščine iz 29. člena tega zakona z vidika zakonitosti;
- zahtevati pisna pojasnila in izjave od odgovornih oseb zavezancev v zvezi s predmetom nadzorstva;
- pregledovati in zahtevati vpogled v dokumentacijo, ki se nanaša na razglašanje spomenikov, izdajanje upravnih odločb lastnikom spomenikov, na izvoz dediščine in na trgovanje z dediščino.

68. člen

(ukrepi inšpekcijskega nadzorstva)

Inšpekcijsko nadzorstvo obsega poleg splošnih ukrepov tudi posebne ukrepe, predvidene s tem zakonom.

69. člen

(vzpostavitev v prejšnje stanje)

Če inšpektor ugotovi, da se izvajajo ali da so se izvedle raziskave, ki pomenijo poseg v dediščino, ali drugi, za dediščino pogojno škodljivi postopki, v nasprotju z dovoljenjem zavoda iz 20. člena tega zakona, lahko izreče ukrep vzpostavitve v prejšnje stanje na stroške lastnika oziroma investitorja.

Če vzpostavitev v prejšnje stanje ni možna, inšpektor odredi sanacijo stanja.

Inšpektor določi rok za vzpostavitev v prejšnje stanje oziroma za sanacijo stanja.

Če inšpektor ugotovi, da se izvajajo ali da so se izvedli posegi v dediščino v nasprotju s kulturno-varstvenim soglasjem iz 46. člena tega zakona ali brez takega soglasja, o tem brez odlašanja obvesti inšpektorja, pristojnega za graditev, ki je dolžan nemudoma z odločbo odrediti bodisi, da se nepravilnosti, ki jih je ugotovil, odpravijo v roku, ki ga sam določi, bodisi, da se ustavi nadaljnja gradnja oziroma izvajanje drugih del, oziroma izreče ukrep vzpostavitve v prejšnje stanje na stroške lastnika oziroma investitorja.

70. člen

(obveznost izpolnitve)

Če inšpektor ugotovi, da obstaja neposredna nevarnost poškodovanja ali je že nastala škoda na spomeniku, odredi rok, v katerem se mora taka nevarnost odpraviti, oziroma sprejme ukrepe za odpravo škode oziroma za njeno ustrezno zmanjšanje.

Če lastnik v roku iz prejšnjega odstavka ne opravi ustreznih ukrepov ali ne zagotovi potrebnih del, inšpektor odredi, da dela na stroške lastnika izvede država oziroma lokalna skupnost, ki je spomenik razglasila.

Izpolnitev del iz prejšnjega odstavka se opravi na podlagi konservatorskega programa in pod vodstvom pristojnega izvajalca javne službe iz 20. člena tega zakona.

71. člen

(prepoved škodljivega ravnanja in začasni odvzem posesti premičnega spomenika)

Če inšpektor ugotovi, da zaradi nepravilnega ravnanja oziroma rabe spomenika ali zaradi opustitve dolžnega ravnanja s spomenikom obstaja nevarnost njegovega poškodovanja, lahko tako ravnanje ali uporabo prepove in odredi potrebne ukrepe za zagotovitev varstva.

Če je zaradi nepravilnega ravnanja in rabe ali opustitve dolžnega ravnanja lastnika ogrožen premični spomenik, lahko inšpektor z odločbo začasno odvzame posest in spomenik prepusti v hrambo javnemu zavodu iz 22. člena tega zakona.

72. člen

(ukrep v primeru izkoriščanja podobe ali imena spomenika brez soglasja lastnika)

Če inšpektor ugotovi, da fizična ali pravna oseba uporablja podobo ali ime spomenika brez soglasja lastnika (49. člen), tako nadaljnjo rabo lahko prepove.

73. člen

(prepoved opravljanja dejavnosti brez dovoljenja ali v nasprotju s pravilnikom ali odločbo ministra)

Če pri opravljanju inšpekcijskega nadzorstva inšpektor ugotovi, da izvajajo posamezne naloge varstva dediščine iz 27. člena tega zakona pravne in fizične osebe brez dovoljenja ministra iz 28. člena ali koncesije iz 29. člena, da fizična ali pravna oseba hrani zbirko v nasprotju s pravilnikom ministra iz 30. člena, da se trgovanje s premično dediščino opravlja v nasprotju s pravilnikom iz 36. člena tega zakona ali da se opravlja arheološko izkopavanje brez dovoljenja ali v nasprotju s pravilnikom ministra iz 60. člena tega zakona, lahko opravljanje teh dejavnosti, hrambo zbirke, trgovanje z dediščino oziroma izkopavanje prepove ter določi ukrepe, ki jih je treba zagotoviti za varstvo dediščine, in roke, v katerih je treba določena dela opraviti in take ukrepe izvesti.

74. člen

(pritožba)

Pritožba zoper odločbe iz 69. do 73. člena tega zakona ne zadrži izvršitve odločbe oziroma sklepa.

75. člen

(pomoč policije)

Če obstaja utemeljen sum nedovoljenega izvoza in trgovanja s premično dediščino iz 31. in 36. člena, opustitve dolžnosti obvestitve o najdbi iz 58. člena, nedovoljenih arheoloških izkopavanj iz 60. člena ali nedovoljenega raziskovanja spomenika iz 61. člena tega zakona, inšpektor lahko zahteva pomoč policije.

X. KAZENSKÉ DOLOČBE

76. člen

Z denarno kaznijo od 10.000 do 100.000 tolarjev se za prekršek kaznuje posameznik, ki:

1. uporablja podatke iz registra dediščine (11. člen) brez navedbe vira;
2. izvaja naloge iz 27. člena tega zakona brez dovoljenja ministra;
3. poskuša izvoziti predmete dediščine brez dovoljenja iz 31. člena tega zakona;
4. izkorišča podobo ali ime spomenika brez soglasja lastnika (49. člen);
5. ne omogoči raziskovanja spomenika (50. člen).

Če stori prekršek iz prejšnjega odstavka pravna oseba ali posameznik v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti, se za ta prekršek kaznuje z denarno kaznijo od 150.000 do 3.000.000 tolarjev.

Če stori prekršek iz prvega odstavka odgovorna oseba pravne osebe, se za ta prekršek kaznuje z denarno kaznijo od 50.000 do 300.000 tolarjev.

77. člen

Z denarno kaznijo od 20.000 do 120.000 tolarjev se za prekršek kaznuje posameznik, ki:

1. ne hrani zbirke, ki je spomenik, v skladu z določbo 30. člena;
2. trguje z dediščino v nasprotju s pravilnikom iz 36. člena;
3. ne ravna s spomenikom v skladu z določbami 48. člena;
4. ne obvesti pristojnega javnega zavoda iz 20. člena o najdbi dediščine oziroma ne poskrbi, da ostane odkriti del dediščine iz 58. člena tega zakona nepoškodovan ter okoliščine najdbe nespremenjene;
5. raziskuje dediščino ali spomenik na način, ki pomeni poseg, brez dovoljenja iz 61. člena.

Če stori prekršek iz prvega odstavka pravna oseba ali posameznik v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti, se ta za prekršek kaznuje z denarno kaznijo od 150.000 do 3.000.000 tolarjev.

Če stori prekršek iz prejšnjega odstavka odgovorna oseba pravne osebe, se za ta prekršek kaznuje z denarno kaznijo od 50.000 do 300.000 tolarjev.

78. člen

Z denarno kaznijo od 50.000 do 150.000 tolarjev se za prekršek kaznuje posameznik, ki:

1. posega v dediščino oziroma spomenik v nasprotju s strokovnimi zasnovami iz 41. člena, kulturnovarstvenimi pogoji iz 45. člena in kulturnovarstvenim soglasjem iz 46. člena;
2. ravna s spomenikom tako, da ogrozi njegovo kulturno funkcijo (50. člen);
3. do določenega roka ne vzpostavi prejšnjega stanja v skladu z 69. členom.

Če stori ta prekršek pravna oseba in posameznik v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti, se kaznuje z denarno kaznijo od 100.000 do 5.000.000 tolarjev.

Če stori prekršek odgovorna oseba pravne osebe v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti, se kaznuje z denarno kaznijo od 70.000 do 500.000 tolarjev.

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

79. člen

(veljavnost dosedanjih aktov o razglasitvi)

Akti o razglasitvi kulturnih spomenikov in vpisi kulturnih spomenikov v registre spomenikov, ki so bili izdani oziroma opravljeni na podlagi zakona o varstvu kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti v Ljudski Republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 23/48), zakona o varstvu kulturnih spomenikov in naravnih znamenitostih (Uradni list LRS, št. 22/58), zakona o varstvu kulturnih spomenikov v LR Sloveniji (Uradni list LRS, št. 26/61 in Uradni list SRS, št. 11/65) ter zakona o naravni in kulturni dediščini (Uradni list SRS, št. 1/81, 42/86 in Uradni list RS, št. 8/90 in 26/92), ostanejo v veljavi in se uskladijo z določbami tega zakona ter po potrebi dopolnijo v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

Kulturni spomeniki, razglašeni z zakonom o regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96), so kulturni spomeniki po tem zakonu.

Naravne znamenitosti oziroma redkosti ter prirodne znamenitosti, ki so pridobile varstveni status na podlagi zakonov iz prvega odstavka tega člena in zakona o varstvu narave (Uradni list SRS, št. 7/70), postanejo kulturni spomenik na podlagi tega zakona, če so izpolnjeni pogoji za pridobitev statusa kulturnega spomenika, kar soglasno ugotovita ministra, pristojna za kulturo in za okolje in prostor. Seznam takih kulturnih spomenikov se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Akti o razglasitvi kulturnih spomenikov iz prejšnjega odstavka ostanejo v veljavi in se uskladijo z določbami tega zakona v dveh letih po objavi seznama kulturnih spomenikov iz prejšnjega odstavka. Če se vsebina aktov iz prvega in tretjega odstavka tega člena nanaša na spomenike oblikovane narave in na kulturno krajino iz 6. člena tega zakona, se njihova uskladitev z določbami tega zakona in morebitna dopolnitev varstvenega režima opravi po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za okolje in prostor.

80. člen

(rok za vpis spomenikov v register dediščine)

Uprava Republike Slovenije za kulturno dediščino vpiše kulturne spomenike iz prejšnjega člena v register dediščine iz 11. člena tega zakona na predlog zavoda iz 21. člena tega zakona, v treh letih po uveljavitvi tega zakona.

81. člen

(ustanovitev in organizacija Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine)

Z dnem uveljavitve tega zakona postane Republika Slovenija ustanoviteljica naslednjih zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine: Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran ter zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine Celje, Kranj, Maribor, Nova Gorica in Novo mesto.

Opravljanje nalog iz 21. člena tega zakona prevzame center za varstvo kulturne dediščine, ki deluje v okviru Uprave Republike Slovenije za kulturno dediščino, in se preoblikuje v Javni zavod Republike Slovenije za kulturno dediščino.

Ustanovitveni akt za javni zavod sprejme Vlada Republike Slovenije v enem mesecu po uveljavitvi tega zakona.

Z ustanovitvijo Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine postanejo javni zavodi iz prvega odstavka ter Restavratorski center iz 83. člena tega zakona enote v okviru tega zavoda.

Z ustanovitvijo javnega zavoda iz drugega odstavka tega člena preidejo v njegovo sestavo tisti delavci iz Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran ter zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine Celje, Kranj, Maribor, Nova Gorica in Novo mesto, ki opravljajo naloge varstva kulturne dediščine.

Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine prevzame tudi sredstva za delo, inventar in opremo, ki jo uporabljajo delavci iz prejšnjega odstavka, ter dokumentacijo, arhiv in nedokončane zadeve, ki se nanašajo na opravljanje nalog varstva kulturne dediščine. Prevzem delavcev, sredstev, arhiva in nalog iz prejšnjih dveh odstavkov uredita sporazumno Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za okolje in prostor.

82. člen

(začasno izvajanje ustanoviteljskih pravic in dolžnosti nad muzeji)

Vlada Republike Slovenije v roku 6 mesecev od uveljavitve tega zakona določi, kateri muzeji imajo status državnega muzeja in katere bo Republika Slovenija ustanovila skupaj z lokalnimi skupnostmi.

83. člen

(Restavratorski center Republike Slovenije)

Restavratorski center Republike Slovenije, ki je bil ustanovljen na podlagi zakona o ustanovitvi delovne organizacije Restavratorski center SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 39/82), nadaljuje z delom in na delovnem področju, določenima s tem zakonom, kot organizacijska enota Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine.

84. člen

(izvršilni predpisi)

Minister izda izvršilne predpise iz tega zakona v enem letu po njegovi uveljavitvi.

Do uveljavitve predpisov, določenih v tem zakonu, se še naprej uporabljajo naslednji izvršilni predpisi, sprejeti na podlagi zakona o naravni in kulturni dediščini (Uradni list SRS, št. 1/81, 42/86 in Uradni list RS, št. 26/92): pravilnik o postopku za izdajo dovoljenj za izvoz kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 19/95), pravilnik o vodenju zbirnega registra kulturne in naravne dediščine (Uradni list RS, št. 26/95), pravilnik o pripravi strokovnih izpitih in pridobivanju nazivov za zaposlene v dejavnostih s področja varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 31/96) in pravilnik o obliki in namestitvi oznak nepremičnih spomenikov in znamenitosti (Uradni list SRS, št. 33/85).

85. člen

(prenehanje veljavnosti zakona)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati določbe zakona o naravni in kulturni dediščini (Uradni list SRS, št. 1/81, 42/86 in Uradni list RS, št. 26/92), razen določb, ki se nanašajo na naravno dediščino in naravne znamenitosti.

86. člen

(končna določba)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 612-04/98-5/3

Ljubljana, dne 20. januarja 1999.

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije

Janez Podobnik, dr. med. l. r.

UNESCO Cultural Heritage Laws Database
(Copyright and Disclaimer apply)